

RUSS 2019/20

BESKYTTELSE MOT SMITTSOM HJERNEHINNEBETENNELSE

Hva er smittsom hjernehinnebetennelse (meningokokksykdom)?

Sykdommen skyldes meningokokkbakterier. Friske personer kan ha meningokokkbakterier i halsen uten å vite om det. Få av disse blir syke, men de kan smitte andre. Hos enkelte smittede kan bakteriene komme over i blodet. Derfra kan bakteriene finne veien til hinnen rundt hjernen og gi hjernehinnebetennelse. Andre ganger kan bakteriene formere seg i blodet (blodforgiftning) og skade viktige organer. Sykdommen utvikler seg ofte raskt, og rundt 10 % av de som får sykdommen dør. Omtrent 20 % av de syke får varige, alvorlige følgetilstander (f. eks hørselsskade, hodepine konsentrasjonsvansker).

Hvordan smitter det?

Bakterien smitter ved nærkontakt. I de fleste tilfellene skjer smitten fra friske som har bakterien i halsen. Bakterien overføres mellom mennesker gjennom spyttdråper. Deling av flasker, glass og kyssing kan være viktige smittmekanismer. Det er vist at røyking, også passiv røyking, svekker motstandskraften og øker smittefaren.

Hvorfor er ungdom spesielt utsatt?

Friske ungdommer har oftere meningokokkbakterier i halsen enn andre. En kombinasjon av tett samvær med andre ungdommer, festing og lite søvn gjør at ungdommer kan være spesielt mottakelige for smitte med meningokokkbakterier og mer utsatt for å utvikle alvorlig sykdom. Dette gjelder for både russ og andre ungdommer. Siden sykdommen utvikler seg raskt er det svært viktig å komme tidlig til sykehusbehandling. Fyllesyke, utmattelse og meningokokksykdom kan likne på hverandre. Ta ansvar for hverandre dersom noen er syke, særlig hvis de er «sløve» (har redusert bevissthet) eller har feber. Vær rask med og skaff lege.

Effektive vaksiner finnes

Folkehelseinstituttet anbefaler at ungdom i alderen 16–19 år vurderer å vaksinere seg mot meningokokksykdom. Det fins to ulike typer vaksiner. Kombinasjonsvaksine mot meningokokk gruppe A, C, W og Y (Menveo eller Nimenrix) beskytter mot alle disse fire gruppene av meningokokkbakterier. De siste årene har serogruppe C og Y stått for de fleste sykdomstilfellene blant ungdommer. Det er denne vaksinen som inngår i tilbudet til avgangselevne ved de videregående skolene. Vaksinen koster kr 400.

Vaksine mot meningokokk gruppe B (Bexsero eller Trumenba) er også tilgjengelig. Det har ikke vært tilfeller forårsaket av meningokokk B hos 16-19 åringer de siste fire årene. Vaksinen koster ca kr 850 eller kr 1000 per dose, avhengig av hvilken vaksine som velges. Det kreves to doser. Du kan bestille time ved Vaksinasjon og smittevernkontoret (tlf. 72540850) hvis du ønsker vaksine mot meningokokk gruppe B.

Ta vaksinen i god tid før russefeiringen

Etter vaksinasjon tar det omtrent to uker før vaksinen gir beskyttelse. For ungdom som skal delta i russefeiringen anbefales det at vaksinasjonen utføres i god tid før russefeiringen begynner. Beskyttelsen varer i ca. 5 år, slik at vaksinasjon tidlig i videregående skole også vil gi beskyttelse i russetiden og ved reiser senere i ungdomstiden. Som ved annen vaksinasjon kan disse vaksiner gi bivirkninger hos noen. De vanligste bivirkningene er rødhet og ømhet på stikkstedet og uvelfølelse med hodepine eller kvalme.